

Nr 7.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om utredning rörande löne- och pensionsförhållandena för vissa enskilda orkesterföreningars musiker.

I en inom första kammaren väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion nr 172 ha herrar *Petersson* och *Annér* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en utredning om löne- och pensionsförhållandena för vissa i motionen angivna orkesterföreningars musiker. De orkesterföreningar, som avses, äro följande: Konsertföreningen i Stockholm, Göteborgs orkesterförening, stiftelsen Malmö konserthus, Norrköpings orkesterförening, Nordvästra Skånes orkesterförening, Hälsingborg, och Gävleborgs läns orkesterförening.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till den med förenämnda motion likalydande, i andra kammaren väckta motionen nr 227.

Över motionen har utskottet inhämtat yttranden från statskontoret, musikaliska akademien, Svenska stadsförbundet och Svenska musikerförbundet.

Statskontoret anför, att det bör ankomma på vederbörande orkesterföreningar att taga initiativ till och verkställa den nu ifrågasatta utredningen. Skulle det därvid befinnas, att föreningarnas nuvarande ekonomi icke tillåter en i och för sig som skälig ansedd löne- och pensionsnivå, torde det vara att förvänta, att föreningarna hänvända sig till vederbörande kommun och Kungl. Maj:t med framställning om förhöjda understöd. Den ytterligare medelsanvisning från statens sida, som därvid kan befinnas påkallad läser böra ske med anlitande av lotterimedelsfonden. Med hänsyn härtill och under erinran om den nu pågående allmänna utredningen angående ordnandet av en pensionering för anställda i privat tjänst, föreslår statskontoret, att föreliggande motion icke måtte av riksdagen bifallas.

Musikaliska akademien anför till beriktigande av vissa i motionen förekommande felaktiga uppgifter följande:

Radiotjänsts bidrag till konsertföreningen i Stockholm för år 1947 beräknas uppgå till 273 000 kr. i stället för angivna 313 000 kr. Pensionsavgiften per månad är 35 kr. (ej 25 kr.). Av musikernas arbete beräknas 5/12 utgöra tjänstgöring i Radiotjänst. Gemensam grundlön för första och andra stämmor är 450 kr. med tre ålderstillägg av 50 kr. Stämledare och första blåsare ha en grundlön av 600 kr. (ej 750 kr.) samt förste konsertmästare och förste violoncellist speciallöner. Kristillägg ha t. o. m. den 30 juni 1946 utgått på endast 416:67 kr. per månad. Alltsedan den 1 juli 1946 utgår kristillägg på löner upp till 900 kr. i månaden.

Beträffande Göteborgs orkesterförening anges i motionen, att grundlönen för andra stämmor är 400 kr. och för harpisten m. fl., 500 kr. I själva verket är grundlönen för 15 stämmor 550 kr., för 7 stämmor 400 kr., för harpisten 500 kr., samt för övriga stämmor avsevärt växlande belopp. För första och andra konsertmästare och en hornist gälla separata överenskommelser. Dyrtidstillägg utgår i enlighet med gällande indexavtal mellan Sveriges arbetsgivareförening och landsorganisationen. Pensionen uppgives vara 3.300 kr., vilket bör beräknas till 1.470 kr. för 28 pensionärer på gammal stat och 3 000 kr. för nytillträdande pensionärer.

För stiftelsen Malmö konserthus, vars 56 musiker blott ha 7 månaders engagemang, angivas lönerna till 340 kr. för första och 295 kr. för andra stämmor under det att lönerna i verkligheten växla från 200 kr. till 800 kr. i tio olika grader. Å lönerna utgår dyrtidstillägg med 20,7 % med undantag för konsertmästare.

För Gävleborgs läns orkesterförening uppgives i motionen grundlönen för samtliga stämmor vara 350 kr. i stället för 320 kr. för första och 290 kr. för andra stämmor.

I Norrköpings orkesterförening, vars 30 musiker ha helårsengagemang, äro grundlönerna för första stämmor 300 kr. (ej 330 kr.) och för andra stämmor 270 kr. (ej 285 kr.). Slutlönen efter nio års tjänstgöring utgör med kristillägg för första stämmor 452:62 kr. och för andra stämmor 416:42 kr.

För Nordvästra Skånes orkesterförening, vars 30 musiker äro engagerade för 7 månader, angives pensionen till 1 200 kr. men är i själva verket 250 kr. per år. Emellertid pågår utredning i avsikt att höja beloppet till 1 200 kr.

Akademien anför vidare, bland annat, att akademien i sina äskanden om anslag till de statsunderstödda orkestrarna gång efter annan uttalat farhågor för vissa statsunderstödda orkesterföreningars fortbestånd på grund av otillräckligheten i de anslag av stat och kommun, som stå till förfogande för upprätthållande av deras verksamhet. Att denna trots otillbörligt låga löner alljämt kunna bedrivas, torde till stor del böra tillskrivas musikernas offervilja och deras förhoppningar om bättre levnadsvillkor genom de anslagsgivande myndigheternas ökade insikt om betydelsen av musikernas insats i kulturlivet, som torde berättiga till samma hänsyn och omvårdnad från det allmännas sida som övriga statsunderstödda kulturella företag.

Akademien tillstyrker motionens hemställan om en utredning av löne- och pensionsförhållandena för vissa statsunderstödda orkesterföreningars musiker, vari därjämte synes böra ingå ett övervägande av möjligheten att upprätta ännu en orkesterförening med fast anställda musiker. Vid en dylik utredning anser akademien hovkapellet år 1946 genomförda lönestat lämpligen böra tjäna som ledning; minimilönen per månad torde dock enligt akademien böra sättas till 500 kronor i stället för 475 kronor i nämnda lönestat. Som förläggningsort

för en ny statsunderstödd orkester finner akademien, att Örebro främst bör komma i åtanke, i vilken stad redan år 1909 grundades en orkesterförening.

Svenska stadsförbundet har utan något eget uttalande överlämnat yttranden från stadskollegierna i Stockholm och Göteborg samt drätselkammarna i Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Gävle. I yttrandena från de fem förstnämnda städerna tillstyrkes motionen. Drätselkammaren i Gävle meddelar, att man måste utgå ifrån att staden icke, åtminstone för närvarande, är villig att öka det till orkesterföreningens verksamhet nu utgående anslaget.

Svenska musikerförbundet framhåller, bland annat, att det stöd, som hittills lämnats av staten och kommunerna till orkesterföreningarnas verksamhet varit alldeles otillräckligt. För detta ha de anställda musikerna blivit lidande i fråga om sina avlönings- och pensionsförhållanden. Innan anställning kan vinnas vid en orkester av det slag, varom här är fråga, fordras mångåriga studier, som ofta få bedrivas under svåra ekonomiska betingelser. En anställning vid de nu ifrågakvarande orkestrarna är aldrig så välavlönad, att den ter sig lockande från ekonomisk synpunkt. För en musiker med de kvalifikationer, som här fordras, är det ekonomiskt betydligt förmånligare att tillhöra en restaurang- eller dansorkester. När musikerna trots detta söka sig till de förra orkestrarna, sker det av ideella skäl för att de skola få tillfälle tjäna den högre konsten. Förbundet tillstyrker motionen.

I föreliggande motion ha motionärerna givit uttryck åt den uppfattningen, att avlönings- och pensionsförhållandena för ifrågakvarande orkesterföreningars musiker i allmänhet icke kunna anses tillfredsställande. Att en förbättring av dessa musikers avlönings- och pensionsförmåner framstår såsom önskvärd bekräftas genom den av utskottet införskaffade utredningen. Utskottet finner liksom flertalet av remissinstanserna motionens syfte beaktansvärt. Enligt vad utskottet erfarit kommer emellertid en utredning om åtgärder i syfte att främja musiklivet i landet att inom den närmaste tiden igångsättas inom ekklesiastikdepartementet. Då det kan förväntas, att i samband med en sådan utredning jämväl de i motionen berörda frågorna komma att uppmärksammas, synes någon åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen icke vara påkallad. Utskottet får alltså hemställa,

Utskottet.

att ifrågakvarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 april 1947.

På utskottets vägnar:

OLOF LÖTHNER.

Närvarande: Herrar Löthner, Nils Elowsson, Birger Andersson, fru Sjöström-Bengtsson* samt herrar Rosenberg och Albertsson.

*Ej närvarande vid justeringen av utlåtandet.